

Studieplan for Samfunnsfag 1 for grunnskolelærerutdanning 5-10 (30 studiepoeng) (2013– 2014)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 30

Studiets varighet: 1 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Halden

Kontakt

Studieprogramansvarlig

Avdeling for lærerutdanning

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Studiet er et valgfag i 4. studieår i *Grunnskolelærerutdanningen 5-10 (240 studiepoeng)*.

Samfunnsfagstudiet i grunnskolelærerutdanningen omfatter fagdisiplinene historie og geografi og fagområdet samfunnskunnskap. Faget skal utvikle kompetanse til å undervise i grunnskolen på 5. - 10. trinn, og skal legge vekt på faglig fordypning. Studiet skal kvalifisere studenten til å kunne arbeide selvstendig både med fagspesifikke og didaktiske utfordringer.

Faget skal settes inn i et fagdidaktisk perspektiv og forberede studentene til yrkesrollen som samfunnsfaglærer. Gjennom ulike tilnæringsmåter til undervisning og didaktisk refleksjon skal studentene utvikle en lærerrolle som fremmer elevenes samfunnsbevissthet og interesse for faget.

Samfunnsfag skal utvikle en bred forståelse for samspill og konflikt mellom mennesker, samfunn og natur i ulike tidsepoker og i ulike deler av verden. Studentene skal arbeide med utvalgte geografiske områder, historiske epoker og ulike samfunnsfaglige områder. Faget skal bidra til kunnskap om samenes historie og situasjon som urfolk.

Arbeidet med samfunnsfag skal fremme studentens samfunnskompetanse og evne til å være medborger i et flerkulturelt samfunn. Studenten skal også oppøve sin evne til å bidra til slik læring i grunnskolen.

Faget skal bidra til at studentene kan arbeide med grunnleggende ferdigheter og faglige ferdigheter; å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, å kunne lese og regne, og å kunne bruke digitale verktøy.

Hva lærer du?

Studiets læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om samfunnsfag som skolefag og nyere samfunnsfagdidaktikk
- har kunnskap om ungdoms historieforståelse og historiebruk
- kjenner til undervisningspraksis og -utfordringer i samfunnsfag på 5.-10. trinn
- har kunnskap om sosialisering og identitetsutvikling i barne- og ungdomsårene
- har kunnskap om nasjonal og internasjonal politikk, rettsvesen og økonomi
- har kunnskap om barns og unges rettigheter, demokrati, politiske og økonomiske deltakelse
- har kunnskap om klima, miljø, ressurs og ressurskonflikter nasjonalt og internasjonalt
- har kunnskap om de historiske hovedtrekkene ved samfunnsutviklingen i Norge, Sapmi og verden fra antikken til i dag
- har kunnskap om ulike samfunn, kulturer og historiske vilkår
- har kunnskap om arbeidsliv og verdiskaping
- har kjennskap til sentrale samfunnsfaglige teorier og metoder
- har kjennskap til sentrale samfunnsfaglige kilder i faget og kritisk vurdering av disse

FERDIGHETER

Studenten

- kan anvende faglige og fagdidaktiske kunnskaper og ferdigheter i geografi, historie og samfunnskunnskap i henhold til gjeldende læreplan og kritisk vurdere egen undervisning
- kan beskrive og analysere livsformer og levekår i ulike deler av verden
- kan fremme elevenes evne til nyskaping og kreativitet i arbeidet med samfunnsfaglige spørsmål
- kan arbeide selvstendig med faglige spørsmål og analysere faglige problemstillinger ut fra fagområdets fakta og teorigrunnlag
- kan planlegge, lede og vurdere elevers læringsarbeid på en måte som tar hensyn til mangfoldet i elevgruppen, ulike behov og kulturell og språklig bakgrunn
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- kan bruke samfunnsfaglige kilder og materiale i arbeidet med utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter
- kan bruke og vurdere digitale verktøy og kilder i opplæringen, og bidra til at elevene kan forholde seg aktivt og kritisk til digitale medier
- kan bidra til å utvikle elevenes muntlige ferdigheter gjennom øving i møtedeltakelse, debatter og andre muntlige aktiviteter i faget
- kan bruke og vurdere relevansen av faglige hjelpemidler og uttrykksformer i samfunnsfag
- kan kritisk vurdere lærebøker og andre læremidler til bruk i opplæringen

- kan lede elever i selvstendig arbeid innenfor fagets rammer
- kan legge til rette for opplæring om samfunnsforhold i et flerkulturelt og globalt perspektiv, med vekt på menneskerettigheter og demokratiske prinsipper

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan tilrettelegge for samarbeid og konfliktløsning i arbeid med elevene
- kan reflektere kritisk over samfunnsfaglige spørsmål og stimulere til kritisk tenkning
- kan forstå aktuelle samfunnsforhold i et historisk perspektiv
- kan reflektere over egen praksis og oppdatere seg faglig
- kan kommunisere og samarbeide med barn og foresatte med ulik sosial og kulturell bakgrunn
- har innsikt i barns og ungdoms forståelse av faget

Opptak

Ingen krav ut over opptakskravet til *Grunnskolelærerutdanningen 5-10 (240 studiepoeng)*.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Studiet omfatter geografi, historie og samfunnskunnskap.

Studiet består av to emner, hver med et omfang på 15 studipoeng.

Emne 101 Historie, samfunnskunnskap og geografi (5-10) (høstsemesteret) omfatter:

Hva er samfunnsfag?

Lange linjer i norsk samfunns- og statsutvikling

Vær og klima

De norske landskapene blir dannet

Kart og kartanalyse

Emne 102 Historie, samfunnskunnskap og geografi 2 (5-10) (vårsemesteret) omfatter:

Menneskets produksjonsformer før og nå

Ideologi og menneskerettigheter, demokrati og diktatur

Imperialisme og det globale perspektiv

Klimaendringer - hvorfor og hvordan

Befolkningsendringer og velferdsendringer

Det moderne Kina I

Organisering og læringsformer

Studiet er normalt organisert over to ukentlige økter.

Studentene er organisert i basisgrupper. Studiet vektlegger at studentene møter varierte arbeidsformer med forelesninger, gruppearbeid, seminarer/fremlegg, metodiske øvelser og analyse, aktiv bruk av IKT og medier.

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt ved selvstudium. Det er beregnet at studenter som følger studiet arbeider med lærestoffet i til sammen 20 timer per uke. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring.

Det er obligatoriske arbeidskrav til hvert emne, som går fram av emnebeskrivelsene.

IKT er integrert i studiet, som benytter Fronter som læringsplattform.

Det forventes at studentene bruker biblioteket til innhenting av lærestoff. Biblioteket skal bidra til å øke studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene bibliotekundervisning der målsettingen er at de skal kunne søke i norske og utenlandske informasjonskilder og kunne vurdere kvaliteten på informasjonen. Biblioteket tilbyr også undervisning i referanseteknikk.

Praksis

Praksis inngår i studiet i både høst- og vårsemesteret. Se nærmere informasjon om praksis i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 5-10* og *Plan for praksis (5-10)*.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Studentene skal skrive, levere og få godkjent en fagartikkel i begge emner. Fagartikkelen skal leveres for godkjenning i det semesteret emnet undervises.

Internasjonalisering

Se studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 5-10*, generell del.

Evaluering av studiet

For å kunne tilby en aktuell og relevant utdanning av god kvalitet er vi avhengig av studentenes tilbakemeldinger og at du deltar i evaluering av studiene. Dette studieprogrammet blir jevnlig evaluert for å sikre og utvikle kvaliteten i programmet:

- HiØs utvalg for utdanningskvalitet gjennomfører årlig en evaluering av studiekvaliteten ved et utvalg av høgskolen sine studieprogrammer (kalt EVA2)
- Se også studieplan (programplan) for *Grunnskolelærerutdanning 5. - 10. trinn*
- Det enkelte fagmiljø har ansvar for å etablere faste og allment kjente evalueringsrutiner på emnenivå (kalt EVA3)

Tilbakemelding underveis

Studentene får tilbakemelding på arbeidskrav underveis i studiet.

Vurdering

Vurderingsformene omfatter individuelle, skriftlige eksamener.

I begge emner benyttes karakterskalaen A-F, der A er beste karakter, E er dårligste ståkarakter, og F gis for ikke bestått eksamensprestasjon.

Det benyttes intern og ekstern sensur.

Se emnebeskrivelsene for mer informasjon om vurdering.

Jobb og videre studier

Målgruppe er studenter i Grunnskolelærerutdanningen 5-10.

Samfunnsfag (30 stp) fyller kompetansekravet som er bestemt for å kunne bli tilsatt som lærer i samfunnsfag på mellom- og ungdomstrinnet i norsk skole.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Stedfortredende dekan Kjersti Berggraf Jacobsen, 1. juli 2013

Studieplanen gjelder for

2013-2014

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2013

Samfunnsfag 1 (5-10) - 30 studiepoeng

LUSAM10113

Historie, samfunnskunnskap og geografi 1 (5-10)

15 stp

Vår 2014

Samfunnsfag 1 (5-10) - 30 studiepoeng

LUSAM10213

Historie, samfunnskunnskap og geografi 2 (5-10)

15 stp

LUSAM10113 Historie, samfunnskunnskap og geografi 1 (5-10) (Høst 2013)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Remmen, Halden

Emneansvarlig: Steinar Wennevold

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfagene:

- Samfunnsfag 1 for grunnskolelærerutdanningen 5-10 (30 studiepoeng)
- Samfunnsfag for grunnskolelærerutdanningen (60 studiepoeng)

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 7. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Hentet fra Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn.

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om samfunnsfag som skolefag og nyere samfunnsfagdidaktikk
- kjenner til undervisningspraksis og -utfordringer i samfunnsfag på 5.-10. trinn
- har kunnskap om sosialisering og identitetsutvikling i barne- og ungdomsårene
- har kunnskap om nasjonal og internasjonal politikk, rettsvesen og økonomi
- har kunnskap om barns og unges rettigheter, demokrati, politiske og økonomiske deltakelse
- har kunnskap om klima, miljø, ressurs og ressurskonflikter nasjonalt og internasjonalt
- har kunnskap om de historiske hovedtrekkene ved samfunnsutviklingen i Norge, Sapmi og verden fra antikken til i dag
- har kunnskap om ulike samfunn, kulturer og historiske vilkår
- har kunnskap om arbeidsliv og verdiskaping
- har kjennskap til sentrale samfunnsfaglige kilder i faget og kritisk vurdering av disse

FERDIGHETER

Studenten

- kan anvende faglige og fagdidaktiske kunnskaper og ferdigheter i geografi, historie og samfunnskunnskap i henhold til gjeldende læreplan og kritisk vurdere egen undervisning
- kan beskrive og analysere livsformer og levekår i ulike deler av verden
- kan fremme elevenes evne til nyskapning og kreativitet i arbeidet med samfunnsfaglige spørsmål
- kan arbeide selvstendig med faglige spørsmål og analysere faglige problemstillinger ut fra fagområdet fakta og teorigrunnlag
- kan planlegge, lede og vurdere elevers læringsarbeid på en måte som tar hensyn til mangfoldet i elevgruppen, ulike behov og kulturell og språklig bakgrunn
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- kan bruke samfunnsfaglige kilder og materiale i arbeidet med utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter
- kan bruke og vurdere digitale verktøy og kilder i opplæringen, og bidra til at elevene kan forholde seg aktivt og kritisk til digitale medier
- kan bidra til å utvikle elevenes muntlige ferdigheter gjennom øving i møtedeltakelse, debatter og andre muntlige aktiviteter i faget
- kan bruke og vurdere relevansen av faglige hjelpemidler og uttrykksformer i samfunnsfag
- kan lede elever i selvstendig arbeid innenfor fagets rammer
- kan legge til rette for opplæring om samfunnsforhold i et flerkulturelt og globalt perspektiv, med vekt på menneskerettigheter og demokratiske prinsipper

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan tilrettelegge for samarbeid og konfliktløsning i arbeid med elevene
- kan reflektere kritisk over samfunnsfaglige spørsmål og stimulere til kritisk tenkning
- kan forstå aktuelle samfunnsforhold i et historisk perspektiv
- kan reflektere over egen praksis og oppdatere seg faglig
- kan kommunisere og samarbeide med barn og foresatte med ulik sosial og kulturell bakgrunn
- har innsikt i barns og ungdoms forståelse av faget

Innhold

Emnet omfatter temaer fra geografi, historie og samfunnskunnskap. Alle temaene omfatter fagdidaktiske aspekter.

Temaene er:

Hva er samfunnsfag?

Lange linjer i norsk samfunns- og statsutvikling

Vær og klima

De norske landskapene blir dannet

Kart og kartanalyse. Det er obligatorisk deltakelse på hele kartkurset.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet er normalt organisert over to ukentlige økter. I tillegg må studentene beregne noen ekskursjoner. De ulike læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- gruppearbeid
- seminar/fremlegg
- metodiske øvelser/analyse
- ekskursjoner
- aktiv bruk av IKT/medier

Arbeidsomfang

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt ved selvstudium.

Det er beregnet at studenter som følger Samfunnsfag (60 studiepoeng) arbeider med lærestoffet i selvstudium 24 timer i uken, i tillegg til 16 undervisningstimer som er timeplanlagt. Til sammen 40 timer per uke. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring.

For studenter som følger Samfunnsfag 1 (30 studiepoeng) er det beregnet en studiebelastning på ca 20 timer per uke.

Praksis

Praksis inngår i emnet og knyttes til de ulike temaene, se nærmere informasjon i *Plan for praksis*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

- Deltakelse på obligatoriske ekskursjoner
- Fagartikkel
- Kartkurs
- Refleksjonsnotat knyttet til emnet

Eksamen

Individuell skriftlig 6 timers skoleeksamen.

Ingen hjelpemidler.

Det brukes gradert karakterskala; A-F.

Interne sensorer.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Tilbakemeldinger gis studentene i et møte.

Litteratur

Litteraturlisten oppdatert 26. august 2013.

Wennevold, Steinar (2012) *Vær og klima*. Halden, HiØ, Avdeling for lærerutdanning. Hele heftet.

Wennevold, Steinar (2011) *Praktiske øvinger med vær og klima*. Halden, HiØ, Avdeling for lærerutdanning. Hele heftet

Nystad, Jens Fredrik og Hans Solerød (1997) *Samfunnsgeografi*, Oslo, Gyldendal undervisning.

Kapittel 1 og 2, s 7- 60

Sulebak, Jan R. (2007) *Landformer og prosesser*. Bergen, Fagbokforlaget. Hele boka

Klemsdal, Tormod (2002) *Landformene i Østfold*. Natur i Østfold 21 (2/1): side 7-31

Wennevold, Steinar (2013) *Uten geografi er du fortapt ... Geografi fagdidaktikk*. Halden, Høgskolen i Østfold. Hele heftet

Mikkelsen, Rolf og Per Jarle Sætre (red.)(2010) *Geografididaktikk for klasserommet. En innføringsbok i geografiundervisning for studenter og lærere*. 2. utgave. Kristiansand, Høyskoleforlaget. Hele boka

Hermansen, Hans Petter (kompendium): *Hva er samfunnskunnskap?*

Børhaug, Kjetil, Christophersen, Jonas, og Aarre, Tone (Samlaget, nyeste utgave): *Introduksjon til samfunnskunnskap. Fagstoff og didaktikk*

Sølvberg, Erik, Kjelsaas, Hans Arne, Hylland Eriksen, Thomas (Aschehoug forlag, nyeste utgave): *Menneske og samfunn*, kapittel 4-5

Hermansen, Hans Petter (Læringsforlaget 2010): *Uten 1814 er du fortapt?* (for stikkordet: lange linjer i norsk samfunns- og statsutvikling)

LUSAM10213 Historie, samfunnskunnskap og geografi 2 (5-10) (Vår 2014)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfagene

- Samfunnsfag 1 for grunnskolelærerutdanningen 5-10 (30 studiepoeng)
- Samfunnsfag for grunnskolelærerutdanningen 5-10 (60 studiepoeng)

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 8. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Hentet fra Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn.

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om samfunnsfag som skolefag og nyere samfunnsfagdidaktikk
- har kunnskap om ungdoms historieforståelse og historiebruk
- kjenner til undervisningspraksis og -utfordringer i samfunnsfag på 5.-10. trinn
- har kunnskap om klima, miljø, ressurs og ressurskonflikter nasjonalt og internasjonalt
- har kunnskap om de historiske hovedtrekkene ved samfunnsutviklingen i Norge, Sapmi og verden fra antikken til i dag
- har kunnskap om ulike samfunn, kulturer og historiske vilkår
- har kunnskap om arbeidsliv og verdiskaping
- har kjennskap til sentrale samfunnsfaglige teorier og metoder
- har kjennskap til sentrale samfunnsfaglige kilder i faget og kritisk vurdering av disse

FERDIGHETER

Studenten

- kan anvende faglige og fagdidaktiske kunnskaper og ferdigheter i geografi, historie og samfunnskunnskap i henhold til gjeldende læreplan og kritisk vurdere egen undervisning
- kan beskrive og analysere livsformer og levekår i ulike deler av verden
- kan arbeide selvstendig med faglige spørsmål og analysere faglige problemstillinger ut fra fagområdet fakta og teorigrunnlag
- kan planlegge, lede og vurdere elevers læringsarbeid på en måte som tar hensyn til mangfoldet i elevgruppen, ulike behov og kulturell og språklig bakgrunn
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- kan bruke samfunnsfaglige kilder og materiale i arbeidet med utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter
- kan bruke og vurdere digitale verktøy og kilder i opplæringen, og bidra til at elevene kan forholde seg aktivt og kritisk til digitale medier
- kan bidra til å utvikle elevenes muntlige ferdigheter gjennom øving i møtedeltakelse, debatter og andre muntlige aktiviteter i faget
- kan bruke og vurdere relevansen av faglige hjelpemidler og uttrykksformer i samfunnsfag
- kan kritisk vurdere lærebøker og andre læremidler til bruk i opplæringen
- kan lede elever i selvstendig arbeid innenfor fagets rammer
- kan legge til rette for opplæring om samfunnsforhold i et flerkulturelt og globalt perspektiv, med vekt på menneskerettigheter og demokratiske prinsipper

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan reflektere kritisk over samfunnsfaglige spørsmål og stimulere til kritisk tenkning
- kan forstå aktuelle samfunnsforhold i et historisk perspektiv
- kan reflektere over egen praksis og oppdatere seg faglig
- kan kommunisere og samarbeide med barn og foresatte med ulik sosial og kulturell bakgrunn

Innhold

Emnet omfatter temaer fra geografi, historie og samfunnskunnskap. Alle temaene omfatter fagdidaktiske aspekter.

Temaene er:

- Menneskets produksjonsformer før og nå
- Ideologi og menneskerettigheter, demokrati og diktatur
- Imperialisme og det globale perspektivet
- Klimaendringer - hvorfor og hvordan
- Befolkningsutvikling, bosetting, arbeidsliv og urbanisering
- Det moderne Kina I

Undervisnings- og læringsformer

Emnet er organisert over to ukentlige økter. I tillegg må studenten beregne å delta på noen ekskursjoner. Læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- metodiske øvelser/analyse
- aktiv bruk av IKT/medier
- ekskursjoner

Arbeidsomfang

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt ved selvstudium.

Det er beregnet at studenter som følger Samfunnsfag (60 studiepoeng) arbeider med lærestoffet i selvstudium 24 timer i uken, i tillegg til 16 undervisningstimer som er timeplanlagt. Til sammen 40 timer per uke. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring.

For studenter som følger Samfunnsfag 1 (30 studiepoeng) er det beregnet en studiebelastning på ca. 20 timer per uke.

Praksis

Praksis inngår i emnet og knyttes til de ulike temaene, se nærmere informasjon i *Plan for praksis*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

- Deltakelse på ekskursjoner
- Fagartikkel
- Refleksjonsnotat

Eksamen

Individuell skriftlig tre-døgn hjemmeeksamen.

Det brukes gradert karakterskala; A-F.

Interne sensorer.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Tilbakemeldinger gis studentene i et møte.

Litteratur

Litteraturlisten oppdatert 26. august 2013.

Hermansen, Hans Petter (kompendium): *Tretten revolusjoner. En tematisk verdenshistorie*, kapittel 10 (for stikkordet: imperialisme og det globale perspektiv), kapittel 12 (for stikkordet: ideologi og menneskerettigheter, demokrati og diktatur), kapittel 11 og 15 (for stikkordet: menneskets produksjonsformer før og nå).

Lund, Erik (Universitetsforlaget, nyeste utgave): *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere*.

Wennevold, Steinar (2012) *Vær og klima*. Halden, HiØ, Avdeling for lærerutdanning. Hele heftet.

Wennevold, Steinar (2011) *Praktiske øvinger med vær og klima*. Halden, HiØ, Avdeling for lærerutdanning. Hele heftet.

Solerød, Hans (2003) *Mennesker og ressurser*, Oslo, Gyldendal akademisk. Hele boka.

Nystad, Jens Fredrik og Hans Solerød (1997) *Samfunnsgeografi*, Oslo, Gyldendal undervisning. Kapittel 1 og 2, s 7-60.

Naughton, B. (2007) *The Chinese Economy. Transitions and Growth*. Cambridge MA, The MIT Press. Kapittel 6-8 og kapittel 16.

Veeck, G et al. (2011) *China's Geography: Globalization and the Dynamics of Political, Economic and Social Change*. (2nd ed.) Lanham, MD, Rowman & Littlefield Publishers, Inc. Kapittel 1-2, 4-5 og 7-9.

Wennevold, Steinar (2013) *Uten geografi er du fortapt ... Geografi fagdidaktikk*. Halden, Høgskolen i Østfold. Hele heftet.

Mikkelsen, Rolf og Per Jarle Sætre (red.) (2010) *Geografididaktikk for klasserommet. En innføringsbok i geografiundervisning for studenter og lærere*. 2. utgave. Kristiansand, Høgskoleforlaget. Hele boka.